

„Lapozz föl engem és leszek...”

Baka István 87 600 órája

Versei az évezred határán születtek, lezárva egy korszakot, ám az új ezredből nem kell messzire tekintenünk, hogy lássuk líránk e jellegzetes és kiemelkedő alakját. Tíz esztendővel halála után már tudjuk, hogy Baka István költészete jelentős helyet foglal el irodalmunkban. 2003-ban Babits Mihály, tavaly Szakály Ferenc műve előtt tisztelegtünk, az idejében Baka István munkásságára emlékeztünk szülővárosában. Családja, irodalomtörténészek, pályatársai, barátai és tisztelői vettek részt az öt idéző eseményeken. A Tolna megyei TIT és a megyei könyvtár Baka István alkotásaihoz kapcsolódva szervezett konferenciát, előadást és országos versmondóversenyt. A rendezvények méltóak voltak az életműhöz.

A Baka család jelenlétében *Gacsályi József Hegyi elégia* című ihletett verse idézte meg – Orbán György izzó előadásában, nagy számú közönség előtt – a költő művét, szellemét, s adta azt az alaphangot, amely a múlt időben múlhatatlan távlatokba emeli városunk költő fiát. *Gesztesi Tamás* konferenciaelőnök bevezetője után emlékezők, elemzők következtek, most rövid részletek.

Zalán Tibor költő: Tudjuk, jelentős személyiségről van szó. 10 év elég a legenda, a mítosz teremtéséhez és elég az ezektől való megtisztításhoz, megtisztuláshoz is. Mi teremtjük a legendákat, barátok, pálya- és kortársak, ismerősök.

Szükségünk van arra, hogy el tudjuk rendezni azokat a dolgokat, amelyekhez már nem kapunk segítséget Baka Istvántól. Mi láttuk őt, éltünk vele együtt, látjuk most is. Tudjuk, költészete beépül, elfoglalja méltó helyét az irodalomban. Most már nem emlékek, hanem szakemberek szükségeltetnek, tárgyilagos elemzések, vizsgálatok, mélyfúrások. Ebben az irányban fontos lépés ez a szimpózium.

Fried István irodalomtörténész az orosz irodalmi (v)iszonyok és Baka István kapcsolatáról beszélt: Költő-

ként, fordítóként bensőséges viszonyt alakított ki Baka István az irodalmi és zenei romantikával. Azok a fordítások és adaptációk, amelyekkel megkísérli az autentikus nyelv létrehozását, az eredeti versek és a tárgyi világ, a szövegként elgondolt kultúra át- és újragondolására törekszenek. A létrehozás tétje olyan asszimiláló szándék, amely megkísérli egymás mellé helyezni a sajátot és az idegent. Yorickra és Pehotnijra van szüksége a lírai éneknek, hogy legitimálhassa a vers jelenlétét. A „lenni vagy nem lenni” kérdés ebben az önmaga tükörképékként felvázolt kettőségben telt, a modern romantika és a romantikus modernség hívó

szavára. Ne lepődjünk meg, ha Baka István költészetében időnként nagy erővel hangzik fel Liszt Ferenc zenéje.

Tóttós Gábor helytörténész *Szikár alak* címen egy, eddig csak kéziratban fennmaradt Baka-vers megírásának előzményeiről, magáról a versről, és a '70-'80-as évek helyi irodalmi-társadalmi viszonyairól szóló, erre az alkalomra készült tanulmányát ismertette, amely az Új Dunatáj Baka Istvánra emlékező legfrissebb számában, a *Műközelben* című mellékletben olvasható. „A Szikár alakról

hosszú évekig nem esett köztünk szó, csak az utolsó találkozáskor. Belátásomra bízta, mit teszek vele, és ez annyit jelent: kész költeménynek, nem pedig az általa oly módszeresen pusztított vázlatnak tartotta. Most a József Attila-centenárium és Baka István halálának tizedik évfordulója ad méltó alkalmat első megjelentetésének és holdudvara bemutatásának.”

Olasz Sándor irodalomtörténész a prózaíró Baka Istvánról: A prózaírás életművében úgy tűnik fel, mint a teljes elhallgatástól való menekülés, mégis a lírikust közelíti a teljesítmény. Kiindulhatunk a Szekszárdmítosz felől és Mészöly műveivel való összehasonlításból is, hiszen szekszárdi, Dél-dunántúli helyszínei imaginárius helytörténetként jelennek meg. Ezek a terek mindkét életműben a beavatás helyszínei. A hősök mindig megérkeznek valahová, s mintegy véletlenül, beavatás részei lesznek. Olyan eseményekbe csöppennek, amelyekben valami megvilágosul, valamire fény derül, miközben semmi nem lesz, mert nem lehet, tisztább. Az egyén individualítása hamis képzet, valójában széthullásról van szó. Baka Istvánnál a mitologikus gondolkodás nem a harmóniát sugározza, hanem a létezés reménytelen örök körforgását, az egzisztenciális vándorlást.

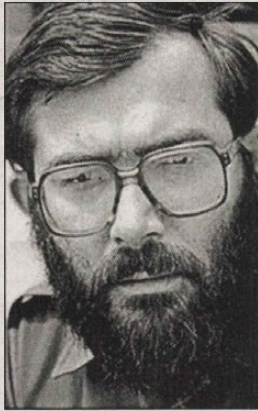
Árpás Károly irodalomtörténész a költő *Kövek* című első versciklusáról szól: hogy ezek a versek megvannak, nagyban köszönhető *Hanák Ottó* tanárnak, a költő barátjának és az időközben elhunyt *Solymár Imre* közigazdász-helytörténésznek, aki a bonyhádi Közigazdászban Érkező álneven közölt is Bakától műveket. A majdnem tökéletes hexameterekben írt versekben József Attila hatása, mint másoknál is, érezhető. Korszakot záró mű, a középiskolás idét, a gyermekkort lezáró, mert utána jelentős változás következik. Egy ideig még, a '67-es karácsonyig avangárd szabadvéseket ír, de ugyanakkor megjelennek már a kötött formák, a Magdolna-zápor előzményei. Remélhető, hogy a középiskolás versekkel egy eljövendő kutatógárda jobban megismerkedhet, mert ezek a sorok annak a Szekszárdnak az arculatát mutatják, amely eltűnik az időben. Babits is, Mészöly is más-más Szekszárdot ír le. Nem tudom, hogy az emlékeknek van-e kontinuitása... Lehetséges, hogy igen. Azonban majdnem biztos, hogy az utódok ezt csak a leképezett, visszatükrözött jó alkotásokban ismerhetik meg, mert az idő mindenki számára véges.

A konferencia záróakkordjaként *Lovas Csilla* muzeotörténész mutatta be az Irodalom Háza Baka István gyűjteményét, majd *Kis Pál István Píse angyal* című költeménye hang-

zott el, végül a Kis Pál István-Gacsályi József alkotópáros 1995-ben készített, *Egy csepp méz* című Baka István portréfilm megtekintésével vett nehéz búcsút előadó és hallgató. A befogadók.

Délután a Deutsche Bühnében *Balogh József* és *Orbán György* előadóművészek *Darvasi László A berlini fekete füzet* című alkotásából készült pódiumjátékkal tették fájdalmasan megrázóvá a 2005. évi konferenciás, színházas emléknapot, hogy aztán másnap, koronájaként a versseretetreménynek, országos versenyen mutathassák meg a fiatalok, hogy a „lapozz föl engem és leszek” halkuló kérésére ma már zenög igen! a válasz.

Németh Judit

A SZEKSZÁRDI ILLYÉS GYULA MEGYEI KÖNYVTÁR ÉS A BAKA ISTVÁN-ALAPÍTVÁNY 3. ORSZÁGOS VERS-, ÉNEKELT VERS ÉS PRÓZAMONDÓ VERSENYÉNEK EREDMÉNYEI

Középkioskolások:

1. Illés Lilla
Högyész (I. Béla Gimnázium, Szekszárd)
2. Ördög Tamás Szekszárd
3. Kocsis Viktória Barcs

Felnőttek:

1. Németh János Szeged
2. Holics Réka
Szigethalom
3. Sebestény Mária
Kolozsvár

Különdíjak:

- A Magyar Versmondásért Alapítvány 1 hetes versmondó táborozását nyerte:
Sipos Kata
Szekszárd (I. Béla Gimnázium)

Szekszárd Megyei Jogú Város polgármesterének különdíja:

- Novotny Adél
Alsónána (Garay János Gimnázium, Szekszárd)

Az Illyés Gyula Megyei Könyvtár különdíja:

- Kosztelnik Zorica
Bátaszék (Garay János Gimnázium, Szekszárd)

A Baka István-alapítvány különdíja:

- Duzmath Zsófia Dalma
Szekszárd, Garay János Gimnázium

A Baka család különdíja:

- Haraszi Agnes
Szekszárd, I. Béla Gimnázium

Az Illyés Gyula Megyei Könyvtár újra találkozásra hívja a verseny résztvevőit 2006. január 19-re, Mészöly Miklós születésnapján tartandó szekszárdi rendezvényekre.

ÁRVERÉSI FELHÍVÁS!

Szekszárd Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala egyfordulós versenytárgyalás keretében értékesítésre meghirdeti a Szekszárd, 4032/2 hrsz-ú, természetben a Szekszárd, Eprekert úton található 1494 m² nagyságú üzemi ingatlant.

Az ingatlanértékesítési versenytárgyalás szabályait, valamint az ingatlan rövid bemutatását tartalmazó anyag átvehető a Polgármesteri Hivatal II. emelet 56-57. sz. irodájában. A részvétel és az értékesítés egyéb feltételeiről a Polgármesteri Hivatal Műszaki Irodáján, a 74/504-159-es telefonszámon, illetve a varga.andras@szekszard.hu e-mail címen lehet érdeklődni.